

Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi kar

BÖLCSÉSZ AKADÉMIA

**Kurrens témák a bölcsészet- és
társadalomtudományok köréből**

A 2022 tavaszi szemeszter előadásai

Az előadássorozatra az NTP-HHTDK-21-0002 azonosító számú, Az Országos Tudományos Diákköri Konferencián, valamint tudományos műhelyein való részvétel és a lebonyolítási feladatok ellátása című pályázat keretében kerül sor.

A program támogatói:

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

A program szervezője:

https://ktdt.btk.pte.hu/tartalom/pte_bolcsesz_akademia

1. 2022. február 16. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

KISANTAL TAMÁS, habilitált egyetemi docens, PTE BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszék

Dr. Mengele figurája a kulturális emlékezetben

Rezümé

Dr. Josef Mengele az egyik legközismertebb náci háborús bűnös, Auschwitz hírhedt orvosa, a „halál angyala”, aki a szelekciókon való részvételével és hírhedt kísérleteivel az idők során a náciizmus és szélesebb értelemben a gonosz egyik szimbólumává vált. Előadásom nem elsősorban Mengele életéről és személyiségéről fog szólni, hanem arról a kulturális szimbolizációs folyamatról, ahogy Mengele (aki jóval kisebb szerepet játszott Auschwitz működésében, mint amekkora a híre) az évek során egyre híresebbé és hírhedtebbé vált, egyre több legenda szövődött a neve köré. Mindez számos tényező együttes hatásához kapcsolható: a holokauszt későbbi emlékezetének alakulástörténetéhez, a bűnösök elfogásához és a nácivadászok tevékenységéhez, a nácizmushoz köthető tudósok kulturális megítéléséhez stb. Az előadás során történeti beszámolókat, memoárokat és művészeti alkotásokat elemezve igyekszem bemutatni ennek a sok összetevős szimbolizációs folyamatnak a működését.

Életrajz

Kisantal Tamás, irodalomtörténész, kritikus, a PTE BTK Modern Irodalomtörténeti és Irodalomelméleti Tanszékének habilitált egyetemi docense. Legfőbb kutatási területei: a történettudomány és az irodalom kapcsolata, a történelem ábrázolásának műfaji és kulturális problémái, valamint a holokauszt ábrázolása. Eddig megjelent könyvei: *Túlélő történetek* (2009), *Az élet tanítómesterei* (2017), *Az emlékezet és a felejtés helyei* (2020).

2. 2022. február 23. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

TAKÁTS JÓZSEF, egyetemi adjunktus, PTE BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Klasszikus Irodalomtörténeti és Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék

Két politikai gondolkodó: Jászi Oszkár és Carlo Rosselli

Rezümé

Az előadás két, magát liberális szocialistának valló, két világháború közti, emigráns politikai gondolkodó, Jászi Oszkár és Carlo Rosselli eszméletörténeti párhuzamait és eltéréseit vizsgálja. Az olasz liberalsocialismo hagyományáról könyvek és tanulmányok sokasága szól olaszul és angolul; volt-e vajon magyar liberális szocialista hagyomány? Ugyanazt értette-e a kifejezésen Jászi és Rosselli, s ugyanazt értjük-e mi ma, mint ők egykoron? Utópikus elképzelés volt-e a liberális szocializmus vagy realista? Jászi 1919-ben, friss bécsi emigránsként írta liberális szocialista főművét; Rosselli a húszas évek végén a fasiszta rezsim deportáltjaként. Jászi műve akkor kéziratban maradt, a Rossellié 1929-ben – Párizsban, franciául – megjelent. Volt-e kapcsolat e két liberális szocialista gondolkodó között? Az előadás e kérdésekre igyekszik válaszolni.

Életrajz

Takáts József a 19. század magyar irodalmának kutatója, a kortárs irodalom kritikusa, s a 19-20. század magyar politikai gondolkodásának történésze, akinek Modern magyar politikai eszméletörténet című egyetemi tankönyve közhasználatú a tantárgy oktatásában. Ismertek a

politikai eszmetörténet-írás módszertanával foglalkozó tanulmányai is. Jászi Oszkár emigrációban írott életművével kapcsolatos kutatásai nemrég zárultak le; eredményeit Jászi és a liberális szocializmus című gyűjteményes kötetében foglalta össze (Budapest, Osiris, 2021).

3. 2022. március 2. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

VÖRÖS ZOLTÁN, egyetemi adjunktus, PTE BTK Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Politikatudományi és Nemzetközi Kapcsolatok Tanszék

Kína és a poszt-Covid világrend

Rezümé

Az előadás megpróbálja megragadni és bemutatni azokat a változásokat, melyek a világrend átalakulásából fakadnak és megnézni, vajon a globális járványhelyzet befolyásolta-e ezeket a folyamatokat. A világrendet érintő fordulat kapcsán már a pandémiát megelőzően is sok elmélet látott napvilágot, a globális járvány, a lezárások, ugyanakkor felnagyítottak és felgyorsítottak bizonyos trendeket: Kína mindenkinél gyorsabban tudott megszabadulni a lezárásoktól, kezdetben szinte berobbantva gazdaságát – később azonban Peking is súlyos kihívásokkal nézett szembe.

Az előadásban kitérünk arra, hogyan is nézhet ki egy új, "poszt-covid" világrend, milyen jelei vannak a változásnak, mi történik az Egyesült Államok eddigi hegemon szerepével, miért is tudott Kína sikeres lenni a pandémia eddigi hullámaival szemben és, hogy vajon mit is jelent ez majd egy átlag európai, magyar állampolgár számára.

Életrajz

Vörös Zoltán egyetemi tanulmányait 2005-ben kezdte meg politológusként a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán, a képzést 2010-ben kitűnő minősítésű diplomával zárta. Phd disszertációját 2022-ben védte meg, kutatási témája a Kínai Népköztársaságot érő kihívások a 21. században illetve a kínai külpolitika volt. 2011 óta oktat a Politikatudományi és Nemzetközi Kapcsolatok Tanszékén, oktatott tárgyai a politikai földrajz és a biztonságpolitika, valamint a nemzetközi kapcsolatok területeire fókuszálnak. Tudományos munkássága is ezeket az irányokat fedi le, több tanulmány, cikk, kötet szerzője, társszerzője. Mindezek mellett a tanszék International Relations BA és MA képzéseinek programvezetője, illetve az egyetem Digitális Oktatás- és Tanulástámogató Központjának vezetője. Vendégoktató a denveri Metropolitan State University egyetemen az Egyesült Államokban, ahol minden évben egy Kínára fókuszáló Maymester kurzust tart.

4. 2022. március 9. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

SPÉDER ZSOLT, egyetemi tanár, PTE BTK, Társadalom- és Médiatudományi Intézet, Szociológia Tanszék

A születések és a számok bővületében

Rezümé

A népesség alakulásának meghatározó eleme a termékenység alakulása, a születések számának változása. Előadásunkban értelmezzük a termékenységi magatartás néhány egyszerű mutatóját és bemutatjuk, hogy azok segítségével mi mindent tudhatunk meg a népesség gyermekvállalási

gyakorlatáról. Nyomon követhetjük, hogy az elmúlt negyed évszázadban hogyan és miért tértünk át a „korai” családalapítási mintáról a „késői” családalapítási mintára, és megvizsgáljuk, hogy az átalakulásban volt-e szerepe az individualizálódásnak. Rámutatunk az új minta jellegzetességeire és lehetséges népesedési következményeire. Választ keresünk arra, hogy miért tátong szakadék a gyermekvállalási vágyak, szándékok és a gyermekszületések között. Utánajárunk, hogy az elmúlt évtizedek családpolitikai intézkedési nyomon követhető-e a gyermekvállalási gyakorlatban, és ez alapján nevezhetjük-e sikeresnek, vagy sikertelennek a meghozott intézkedést. Kitérünk arra is, hogy a COVID-járvány vajon befolyásolta-e és hogyan a termékenységet. Ugyan a hazai folyamatokra koncentrálunk, ám azok értelmezéseiben nem hagyjuk figyelmen kívül a fejlett országokban jellemző átalakulást sem, hiszen azok segítenek megérteni a hazai viszonyainkat, megragadni a magyar sajátosságokat.

Életrajz

Spéder Zsolt a PTE BTK Szociológia tanszékének egyetemi tanára, a KSH Népeségtudományi Kutatóintézetének igazgatója, az MTA doktora. Tanulmányait a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen végezte, tudományos tapasztalatokat többek között a frankfurti Johann Goethe egyetemen, a rostocki Max-Planck-Institut für Demografische Forschung és a párizsi INED intézetekben szerzett. Demográfussá válásában meghatározóak voltak az Eisenhower-ösztöndíj során az USA-ban szerzett tapasztalatok. Demográfiai kutatásai során a demográfia és a szociológia szempontjainak ötvözésére törekszik. Kutatja a párkapcsolatok formaváltozását, a termékenységi magatartás átalakulását, azok társadalomszerkezeti kötöttségét. Meghatározó szerepet tölt be a gyermekvállalási szándékok és megvalósulásuk kapcsolatára koncentrált hazai és nemzetközi kutatásokban. Alapító tagja Generations and Gender Programnak, a 15 éves múltra visszatekintő Életünk fordulópontjai kutatási és adatgyűjtési programnak. Rendszeresen publikál olyan neves nemzetközi folyóiratokban mint a European Journal of Population, a Population, Demographic Research, és elemzéseit gyakran jelennek meg hazai folyóiratokban (Demográfia, Szociológiai Szemle, Vigília). A háromévente megjelenő Demográfiai Portré szerkesztője és szerzője. Tagja többek között a Social Forces, Advances in the Life Course Research folyóiratok szerkesztő bizottságának. Társelnöke az MTA Demográfiai Osztályközi Állandó Bizottságának, 2016-2018 időszakban elnöke, jelenleg tiszteletbeli elnöke az Európai Népesedési Tudományos Társaságnak (EAPS). Az MTA doktora fokozatát 2020-ban A hazai termékenységi magatartás nemzetközi összehasonlításban című disszertációjával szerezte meg.

5. 2022. március 16. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

TOMBI BEÁTA, habilitált egyetemi docens, PTE BTK, Romanisztika Intézet, Olasz Tanszék

A szifiliszről a hernyóig. Az ismeretterjesztő irodalom kialakulása Itáliában

Rezümé

Még akkor is, ha megkérdőjelezzük az ismeretterjesztő irodalom, mint önálló kategória fogalmát, és csupán a tudományos irodalom egyik (al)csoportjaként határozzuk meg, nem szabad szemeltetnünk, hogy majd minden évszázadban születtek olyan szövegek, amelyek a szépirodalom eszköztárát felhasználva akartak ismertté tenni egy-egy tudományos tételt. Ezeknek az írásoknak azonban a státusza hosszú évszázadokon keresztül bizonytalan volt. Tudománytalanságuk miatt ugyanis inkább a szépirodalomhoz, művésziességük miatt pedig inkább a tudományos irodalomhoz sorolták őket.

A XVII-XVIII. század azonban mind az irodalom, mind a természetfilozófia területén óriási változást hozott. A tudományos forradalom időszakaként számon tartott évszázadokban ugyanis Európa-szerte egyre több olyan írás látott napvilágot, amelyek annak ellenére, hogy nem tudományos igénnyel íródtak, elsődleges céljuk az volt, hogy valamely tudományos ismeretet közöljenek, immár a nagyközönség számára is érthető, világos módon. Ezek a szövegek, amelyek a formálódó ismeretterjesztő irodalom tengelyét alkotják, valahol a tudományos- és a szépirodalom metszéspontjában helyezkednek el.

Az ismeretterjesztő irodalom kialakulása Itáliában is az 1600-1700-as évekre esik. Ekkorra ugyanis, meglepő módon egyre közelebb kerültek az akadémiákhoz köthető természetfilozófiai szövegek és a barokk irodalomból áthagyományozódott, könnyed hangvételű írások.

Előadásom tengelyét két ismeretterjesztő szöveg, az 1530-ban, egy veronai orvos, bizonyos Girolamo Fracastoro nevéhez fűződő Syphilis sive morbo gallico [Szifilisz avagy a franciakór], illetve Zaccaria Betti Del Baco da seta [A selyemhernyóról] címet viselő tankölteménye alkotja. A két mű kiválóan példázza, hogy mennyiben változik, ha egyáltalán változik egy-egy természettudományos tézis, amennyiben szépirodalmi eszközök segítségével kerül tolmácsolásra.

Életrajz

Tombi Beáta felsőfokú tanulmányait a Pécsi Tudományegyetemen végezte, ahol olasz-magyar szakos tanári- és bölcsész diplomát szerzett. Azóta is ebben az intézményben dolgozik. Jelenleg az Olasz Tanszék egyetemi docense. Számos külföldi intézményben folytatott kutatásokat (Bolognai Tudományegyetem (Bologna, Olaszország), American Philosophical Society (Philadelphia, USA), illetve vendégoktatóként jelenleg is több egyetemen oktat (Olaszország, Horvátország). Kutatási területe a XVII-XVIII. századi irodalom- és művelődéstörténet, de hosszú ideig folytatott kutatásokat a XIX. századi olasz irodalom recepciójával kapcsolatban is. Az elmúlt tíz évben érdeklődése a tudományos- és ismeretterjesztő irodalom felé fordult.

Publikációit magyar és nemzetközi folyóiratokban, kötetekben közli. Négy szerkesztett kötet fűződik a nevéhez. Három önálló monográfia szerzője. Az elmúlt öt év öt jelentős publikációi: *Quattro opere – un linguaggio: il linguaggio della divulgazione scientifica nella letteratura del cinema. La vita di Galileo Galilei* (2017); *Divulgazione scientifica nel Settecento: la ricezione di Newton in Ungheria* (2018); *Dipinti ispirati dalla scienza nell'arte italiana e ungherese dei secoli XVII-XVIII* (2020); *Nők számára természettudományos ismeretek közvetítése a XVIII. századi Itáliában* (2021); *Divulgazione scientifica nel Settecento – tipologia, generi, linguaggio* (pp. 189, 2022).

6. 2022. március 23. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

ANDRÁS CSABA, egyetemi adjunktus, PTE BTK Filozófiai, Művészetelméleti és Klasszikus Tudományok Intézete, Filmtudományi és Vizuális Tanulmányok Tanszék

A látás felszabadítása. A *Marseille régi kikötője* (Moholy-Nagy László, 1929) című film esztétikája

Rezümé

A két világháború közötti időszak a filmtörténet egyik legmozgalmasabb szakasza: az izgalmasabbnál izgalmasabb új stílusok kibontakozásának, a radikális kísérletezésnek, az autonóm, minden más médiumtól független filmnyelv keresésének kora. Moholy-Nagy László, aki a Tanácsköztársaság bukása után a többi magyar avantgárd művészhez hasonlóan emigrációba kényszerült, a '20-as években főképp a Kassák Lajos folyóirataiban megjelent képzőművészeti alkotásainak és a Bauhausban végzett oktatói tevékenységének köszönhetően vált világhírűvé.

Filmtörténeti szempontból különösen meghatározó 1922-es, A nagyváros dinamikája című filmterve, tényleges filmezésbe azonban csupán 1929-ben fogott: akkor hozta létre az Impressionen vom alten Marseiller Hafen (Marseille régi kikötője) című filmjét, melynek gyakorlatilag minden munkálatát ő maga végezte.

Az előadás során e rövid városfilmet vizsgálom. Először bemutatom a filmtörténeti kontextust, különös tekintettel a korabeli német és francia avantgárd film, valamint a városszimfóniák hagyományaira, majd Moholy-Nagy korabeli esztétikai meggyőződéseit. Végül – a film levetítése után – a Marseille régi kikötőjének elemzésére vállalkozom, s az alábbi kérdésekre keresem a választ: Mennyiben tekinthető Moholy-Nagy filmnyelve sajátosnak, ábrázolásmódja mennyire kapcsolódik olyan korabeli városfilmekhez, mint a Berlin, egy nagyváros szimfóniája (Walter Ruttmann, 1927), az Ember a felvevőgéppel (Dziga Vertov, 1929) vagy a Nizzáról jut eszembe (Jean Vigo, 1930)? Melyek azok a jellegzetes mintázatok és pillanatok, amelyeket a Marseille régi kikötője megörökít? Milyen egyeztetési össze a rendező a városi nyomor megmutatására irányuló törekvését, illetve az absztrakció iránti vonzódását? És hogyan kapcsolódik mindez a látás felszabadításához, valamint a korszak művészei által áhított, egymástól elválaszthatatlannak vélt társadalmi és művészeti forradalomhoz?

Életrajz

András Csaba a PTE BTK Filmtudományi és Vizuális Tanulmányok Tanszékének adjunktusa, a Kerényi Károly Szakkollégium tanára, a Politikatörténeti Intézet Társadalomelméleti Műhelyének tagja. Ideológiák a trópusokon című doktori disszertációját 2018-ban védte meg a PTE BTK Irodalomtudományi Doktori Iskolájában. 2020 eleje óta tanít a film tanszéken, ahol – többek között – az egyetemes filmtörténet 1895 és 1945 közötti időszakáról, ludológiáról, tömegfilmes sémákról és politikai filmekről tart kurzusokat. A retorika- és az ideológiaelmélet, a kritikai kultúrakutatás, valamint a politikai játék- és filmesztétika területén folytat kutatásokat. Az utóbbi időben leginkább a két világháború közötti időszak kultúrája, illetve annak korabeli elméletei foglalkoztatják. Kritikái, publicisztikai írásai és tanulmányai az Apertúra, a Literatura, a Jelenkor, a Médiautató, a Prae, az Opus, a Filológiai közlöny, a Híd és a Kellék folyóiratokban, valamint a Mércse, az Új Egyenlőség és a szem portálokon jelentek meg.

7. 2022. március 30. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

MÁRKUS BEÁTA, PhD, egyetemi tanársegéd, PTE BTK, Történettudományi Intézet, Német Történelem és Kultúra Délkelet-Közép-Európában Alapítványi Tanszék

„Csak egy csepp német vér.” A magyarországi német lakosság Szovjetunióba deportálásának végrehajtása lokális szinten 1944/1945

Rezümé

A szovjet Állami Védelmi Bizottság 1944. december 16-án határozatot hozott arról, hogy a Vörös Hadsereg által elfoglalt Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Magyarország és Románia területéről az összes munkaképes korú, német származású nőt és férfit ún. jóvátételi munkára szállítják szovjet lágerekbe. Ennek következtében Magyarországról mintegy 30.000 főt vittek 1–5 évre kényszermunkára, ahol a zord körülmények közt az érintettek mintegy harmada életét veszítette.

Az előadás keretében a határozat magyarországi végrehajtását vesszük nagyító alá elsősorban helyi források – közigazgatási és egyházi iratok, visszaemlékezések – tükrében. Ennek keretében olyan alapvető kérdésekre keressük a választ, mint hogy mikor, honnan, hány főt vittek el a szovjet katonák, illetve mely személyek köre támogatta őket abban, hogy kevesebb, mint másfél hónap

leforgása alatt emberek tízezreit azonosítsák német származásuként, összegyűjtsék és szervezetteren elszállítsák az országból.

A vizsgálat keretében az országban öt nagyobb régiót sikerült azonosítani, ahol az intézkedést végrehajtották, ez pedig lehetővé teszi egy összehasonlító vizsgálatot is. A komparatív megközelítés lehetővé teszi a helyi jellegzetességek és a regionális eltérések feltárását, az előadás keretében kiválasztott szempontrendszer alapján így azt is vizsgáljuk, mi lehetett az oka annak, hogy az alapvetően egységes szovjet parancs végrehajtása valójában nagy eltérésekkel zajlott az ország különböző részein.

Életrajz

Márkus Beáta történész, tanulmányait a Pécsi Tudományegyetemen végezte szabad bölcsészet és történelem szakokon. Emellett ösztöndíjasként másfél évet töltött Regensburgban és Tübingenben. Doktori tanulmányait a budapesti Andrassy Gyula Német Nyelvű Egyetemen végezte az osztrák Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft ösztöndíjasaként. A mintegy tízéves kutatás a német kisebbség 1944/1945-ös Szovjetunióba deportálását dolgozta fel. A disszertációt Gerhard Seewann témavezetése mellett 2019 tavaszán védte meg, ennek magyar nyelvű változata monográfiaként 2020-ban jelent meg a Kronosz kiadónál, a német nyelvű kötet előkészületben van a regensburgi Pustet kiadónál. Márkus Beáta jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Német Történelem és Kultúra Délkelet-Közép-Európában Alapítványi Tanszék munkatársa. Főbb kutatási és oktatási területei a magyarországi német kisebbség története, a kényszermigráció és kényszermunka a 20. században és a magyarországi emlékezetpolitika. Tudományos tevékenysége mellett a hazai német kisebbség aktív tagja.

8. 2022. április 6. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

KOLLER INEZ, egyetemi adjunktus, PTE BTK, Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet, Művelődéstudományi Tanszék

Közösségfilozófia

Rezümé

A filozófia közösségi természetét két megközelítésből (történeti és módszertani) tárgyalja az előadás. Egyrészt bemutat a filozófia történetéből néhány filozófiai közösséget (Püthagorasz szektáját, Platón akadémiáját, Bocaccio humanista körét, Madame de Rambouillet Kék Szalonját, a skót Select Society-t, az angol London Corresponding Society-t, az amerikai Lyceum és Chautauqua mozgalmakat és e közösségek mai utódait), másrészt a filozófiát mint társadalmi környezetbe helyezett intellektuális dialógust vizsgálja, s a felvonultatott filozófiai közösségeket a közös célkitűzések és értékek, a politikai-hatalmi struktúra, a társadalmi beágyazottság és a kulturális törésvonalak szempontjai alapján elemzi.

Életrajz

Koller Inez a PTE BTK HFMI Művelődéstudományi Tanszék adjunktusa, a Társadalmi Befogadás Szakkollégium vezető tanára. Oktatási területei magyar és angol nyelven 1. filozófia: filozófiatörténeti, nevelésfilozófiai, művelődésfilozófiai, általános és alkalmazott etikai tárgyak (közösségfejlesztő, hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatása, fogyatékoság érzékenyítő) 2. szociológia: bevezetés, ifjúságszociológia, munka- és szervezetszociológia 3. tudomány: tudományelméleti, kutatómódszertani tárgyak, szakkollégiumi szemináriumok.

Kutatási területe a társadalmi igazságosság érvényesülése, illetve annak hiánya különböző társadalmi csoportok között, ami lefedi a közösségépítő, illetve a csoportalapú diszkriminációs elméleteket egyaránt. A társadalom különböző szempontok alapján kisebbségbe sorolt csoportjairól (nemzetiségek, bevándorlók, fogyatékkal élők, szubkulturális csoportok) 2002 óta publikál. Az önálló kutatási témák egyben egy átfogóbb etikai és politikafilozófiai elméleti keretbe, illetve egy közösségi tanuláson alapuló módszertani keretbe ágyazódnak, melynek célja a társadalom közösségi értékeinek felszínre hozása, mélyebb megértése.

9. 2022. április 13. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

FARKAS JUDIT, habilitált egyetemi docens, PTE BTK, Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék

Válság és ökofalvak

Rezümé

Az ökofalvak létrehozásának egyik oka a válság-gondolat, mely szerint a világ ökológia, gazdasági, társadalmi és etikai válságban, krízishelyzetben van. Az ökofalusi életmód e válság kezelésére kidolgozott módszerek gyakorlatba ültetése. Míg az ökofalu-mozgalom történetének korábbi szakaszában ez a világnézet valamiféle hóbortos extremitásként értékelődött, az ökofalu-lakókat pedig „utópisztikus menekülőkné” tekintette a többségi társadalom, addig mára ezek a gondolatok az emberiség jövőjéről szóló nyilvános diskurzusok alaptételeivé váltak.

Előadásomban az ökofalvak krízis-koncepcióját és az arra adott válaszokat, illetve az ökofalu-jelenség percepciójának változását mutatom be.

Életrajz

Farkas Judit néprajzkutató, kulturális antropológus, 2003 óta a Pécsi Tudományegyetem Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszékének oktatója, tanszékvezető-helyettese. Szűkebb szakterülete a vallási, társadalmi és ökológiai mozgalmak kutatása: e közösségek létrejöttének történetét, szociokulturális hátterét, szervező ideológiáit, társadalmi struktúráját, életmódját vizsgálja. A magyar ökofalvakat több mint 10 éve kutatja, róluk számos magyar és idegen nyelvű tanulmányt publikált, 2018-ban pedig egy könyvet jelentetett meg, *Leválni a köldökzsinórról. Ökofalvak Magyarországon* címmel. Tanszékén több, a témához kapcsolódó egyetemi kurzust tart, és egyetemi hallgatói terepmunkákat vezet. A PTE Fenntartható Fejlődésért Szakkollégium vezető tanára, és a PTE BTK Humán Környezettudományi Kutatócsoport tagja. A tudományos és oktatói tevékenység mellett kifejezetten fontosnak tartja az ismeretterjesztést, és rendszeresen tart előadásokat a szélesebb nagyközönségnek.

10. 2022. május 4. 18:00, H-előadó (Ifjúság útja 6.)

VINCZE ORSOLYA, tanszékvezető egyetemi adjunktus, PTE BTK, Pszichológia Intézet, Szociális és Szervezetpszichológiai Tanszék

A kollektív traumáktól az összeesküvés-elméletekig

Rezümé

Sokak által elfogadott álláspont, hogy a 20. századot követően, amelyet a traumák évszázadának is szoktak hívni, a 21. század az áldozatok évszázada. A szociálpszichológia az utóbbi évtizedekben kezdett intenzívebben foglalkozni az észlelt áldozati tudat kérdésével. Előadásomban arra szeretnék rámutatni, hogy a kollektív traumák és az ezzel járó áldozati pozíció fenntartásának milyen következményei lehetnek: miért lehet előnyös a csoport számára a kollektív traumák emlékezete, melyek a kollektív traumát közvetítő narratív jegyek és miért kedvez a trauma az összeesküvés-elméletekkel szembeni fogékonyság kialakulásának.

Életrajz

Vincze Orsolya 2001-ben szerzett pszichológus diplomát a Pécsi Tudományegyetemen. 2001 óta dolgozik PTE BTK Pszichológia Intézetében adjunktusként és 2014 óta vezeti a Szociál- és Szervezetpszichológia Tanszéket. Jelenleg a Narratív Pszichológiai Kutatócsoport vezetőjeként egyéni és csoportelbeszélések nyelvi- strukturális jellemzői és az elbeszélő pszichés állapota közti összefüggések vizsgálatával foglalkozik. A főbb kutatási érdeklődése a történelem szociális reprezentációjának narratív pszichológiai megközelítése és a kollektív emlékezet dinamikájának vizsgálata, valamint a munkahelyi történetek nyelvi mintázatának elemzése. Vezetője fejlesztője a Narratív Kategorialis Tartalomelemző (NarrCat) rendszernek, ami a történetek pszichológiai szempontú automatikus elemzését végzi.

Fontosabb publikációi:

Vincze, O., Jenei, D., Pólya, T., & Erát, D. (2021). Adjusting to the canon: Organization of communicative memory in light of collective victimhood. *Journal of Pacific Rim Psychology*, 15, 1834490921993952.

Ferenc, J. D., István, C., & Orsolya, V. (2020). Elkövetőből áldozat – a csoportközi konfliktusok narratív konstrukciójának percepciója. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 75(3), 407–424.

Liu, J. H., Paez, D., Slawuta, P., Cabecinhas, R., Techio, E., Kokdemir, D., et al. & Zlobina, A. (2009). Representing world history in the 21st century: The impact of 9/11, the Iraq war, and the nation-state on dynamics of collective remembering. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 40(4), 667–692.